

Re-CONNECT. Het nieuwe grote online festival voor afstudeerders. Deze keer doen mee ATKA, Design & Technologie, Docent Dans, Mime Opleiding, Productie Podiumkunsten, Regie Opleiding, Scenografie, SNDO en Theaterdocent. We zijn er trots op. En hoe! Natuurlijk is ieder festival altijd bijzonder uniek en anders, maar deze keer is het echt zo. Het is namelijk op geen enkele manier hetzelfde als een 'gewoon' festival; alles moest opnieuw uitgevonden worden. En dat in weinig tijd. Extreem weinig tijd.

Het is ook geen 'gewone' lichting afstudeerders. Maar een lichting die ongevraagd een heel bijzonder cadeau heeft gekregen. Als enige generatie volgden zij de volledige live-opleiding én proefden ze een compleet nieuwe realiteit: hoe ga je om met het onverwachte, de grote wereld buiten jezelf, en hoe verken je daarbinnen je artistieke grenzen? In één klap van de "theaterschoolbubbel" – zoals een student het pre-corona noemde – naar een absurde vorm van *real life*. Een vorm die je in een script waarschijnlijk als overdramatisch zou afkeuren.

Hoe blij iedereen ook met het festival is, we zijn tegelijkertijd ook niet blij: we hadden het graag anders gewild, live, zoals we het kennen. Of zoals Pip het zei in het Parool afgelopen zaterdag "De ene dag denk ik: dit is het nieuwe theater maken, de andere dag denk ik: nooit meer". De een wordt er depressief van, de ander ontleend er kracht aan "bij een volgende pandemie weet je: ik kan ook vanuit niets iets maken" zegt Jasper in hetzelfde artikel.

Ik ben heel benieuwd wat er gebeurt na afloop van dit unieke festival: smaakt het naar meer, of nooit meer? Gaan we vaker over naar dit soort festivalvormen? Niet omdat het moet maar omdat het kan? Wat gaat het ons bieden? Ontstaan er nieuwe vormen, andere inzichten, doorbraken? Blijkt Corona een pan warme tomaten in vermomming, waar Nan van Houte om vroeg bij haar Actie Tomaat herdenkingspeech in november vorig jaar?

Want laten we eerlijk zijn: het is heel erg nodig dat er iets gebeurt. En dat wordt al lang in allerlei toonaarden gezegd, maar er gebeurt weinig. Iedere vier jaar is er weer een groep 'invloedrijke' personen uit de cultuursector (het Parool 24 juni jl.) die roept dat het systeem niet meer van deze tijd is en dat 'radicale hervorming van het subsidielandschap onontkoombaar is (Theaterkrant 24 juni). Dan volgt er een tijd van gedoe, evaluaties en dan zakt alles weer terug. Maar ik wil niet cynisch zijn en altijd hoopvol blijven.

En toch: hoe is het mogelijk dat 50 jaar na actie Tomaat we wederom vast zitten in, ik citeer Nan van Houte, een "bestel dat de instituties weer steviger in het zadel gaat hijsen en de flexibiliteit en al die kleinschaligheid verder gaat terugsnijden?" Hoe is het mogelijk dat iedereen blijft zitten waar die zit en er, ik citeer "geen plaats wordt gemaakt voor een collega van kleur?" Hoe is het mogelijk dat, ik citeer nu uit een tekst van Marysia Weide, "we in 1983 protesteerden, zwart en wit, jong en oud, zij aan-zij, tegen racisme, tegen onderdrukking en voor gelijkheid in Nederland" naar aanleiding van de moord op Kerwin Duinmeijer. Is er zo weinig veranderd? Of gaat het nu verder? Wordt het verzet luider en breder gedragen? En had het alleen wat meer dan een pan warme tomaten nodig om tot uiting te komen?

Ik hoop dat deze periode een sleutel vormt naar vernieuwing. En dat jullie als 'coronalichting' deze titel met trots, als een geuzennaam dragen. Omdat jullie dan ook staan voor die vernieuwing, tot stand gekomen door plotselinge stilstand. Door reflectie en ontwrichting, door verbijstering en verwarring. Dat jullie deze periode mee dragen en gebruiken om vragen te stellen, aan elkaar, aan de ander en ook echt luisteren naar het antwoord. Kijken naar de ander en ruimte maken voor elkaar, verbinden. Niet 'ruimte maken en verbinden' als een standaard tekst in een subsidieplan omdat je dan geld krijgt, niet omdat het moet,

maar omdat je daarvan echt overtuigd bent, en omdat je in al die jaren op de academie hebt geleerd dat je die overtuiging moet opzoeken, bevragen en uitwerken.

Maak het waar, jullie “manifest van verbinding, eigenheid en kracht”: zoek het experiment op, wees niet bang, treur goed en mooi, en vraag hulp, maak het veld kleurrijk en kunst in de samenleving belangrijk en blij flexibel. Zorg voor jezelf en let op de ander, en vergeet dan niet ook diegenen te betrekken zonder wie het niet zou kunnen; vergeet niet achter de schermen te kijken, naar degenen die de schijnwerpers op jullie zetten: de producenten, scenografen, technici, licht en geluidsprofessionals. Verbinding...

Pre-corona zeiden we allemaal braaf dat er “verbinding” plaatsvond met ons publiek. Maar was dat eigenlijk wel zo, of waren we vooral aan het zenden? Nu ligt onontkoombaar de vraag op tafel: hoe *connect* jij écht met de wereld? Hoe zorg je – ondanks Corona – voor een betekenisvolle ontmoeting met je publiek? Een bevredigend antwoord vinden vraagt niet alleen alles van je sensitiviteit en inventiviteit; je online verbinden met een groter publiek dan in één zaaltje past, zie ik ook als een cruciale skill voor de kunstenaar van nu. Occupy, #MeToo, Wikileaks, #BlackLivesMatter: grote maatschappelijke verschuivingen starten tegenwoordig allemaal in een online web vol onverwachte verbindingen. En dan komt het er op aan om met alles wat je geleerd hebt iets te maken, iets te weeg te brengen, je kracht te laten zien.

Verbind en wees niet bang en als het je af en toe te zwaar wordt, vraag hulp, op de academie, bij elkaar, en blij vooral dromen en hopen!

*“Sla je ogen op
Op deze dag die aanbreekt voor jou*

*Geef nieuw leven
Aan de Droom*

*Vrouwen, kinderen, mannen
Vat de droom in de palm van je handen.*

*En kneed hem naar het model van je
Meest intieme wens. Bewerk het
Tot de voorstelling van je publieke zelf*

*Open je hart
Ieder nieuw uur bevat nieuwe kansen
Voor een nieuw begin*

Maya Angelou, (1928-2014, American poet, writer, civil rights activist) vertaling Astrid Roemer

Marjo van Schaik, 26 juni 2020